

Briuselis, 2020 04 02
COM(2020) 132 final

**PRIEDAS PRIE KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI,
TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR
REGIONŲ KOMITETUI**

dėl Europos Sąjungos strategijos Adrijos ir Jonijos jūrų regione

{SWD(2020) 57 final}

ŠIAURĖS MAKEDONIJOS RESPUBLIKOS ĮTRAUKIMAS Į ES STRATEGIJĄ ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONE

1. ĮVADAS

Komisija, 2012 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos paprašyta iki 2014 m. pabaigos pateikti ES strategiją dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (toliau – EUSAIR), remdamasi išsamiomis konsultacijomis, kuriose dalyvavo suinteresuotieji subjektai, priėmė atitinkamą komunikatą¹.

2014 m. spalio 24 d. išvadose² Europos Vadovų Taryba patvirtino EUSAIR ir „paragino visus atitinkamus subjektus nedelsiant ją įgyvendinti“.

Pagrindinis EUSAIR tikslas – skatinti tvarią ekonominę ir socialinę regiono gerovę remiant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, taip pat didinant jo patrauklumą, konkurencingumą ir junglumą, drauge saugant aplinką ir užtikrinant saugias ir subalansuotas jūrų ir pakrančių ekosistemas.

EUSAIR įgyvendinama, be kita ko, sutelkiant ir koordinuojant turimas ES ir nacionalines lėšas, skirtas keturių sričių ir susijusių temų veiklai finansuoti. Patvirtindamos EUSAIR, dalyvaujančių šalių (keturių ES valstybių narių – Kroatijos, Graikijos, Italijos ir Slovėnijos, taip pat keturių Vakarų Balkanų šalių – Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos ir Serbijos) vyriausybės įsipareigojo įgyvendinti veiksmų planą³ skirdamos atitinkamą finansavimą.

Kadangi EUSAIR yra atvira ir kitiems regiono partneriams, 2018 m. gegužės 24 d. Adrijos ir Jonijos jūrų tarybos/EUSAIR ministrų susitikime⁴ pasirašytoje Katanijos deklaracijoje buvo patvirtintas Šiaurės Makedonijos prašymas tapti devintąja Adrijos ir Jonijos jūrų iniciatyvoje⁵ dalyvaujančia šalimi, o Europos Sąjungos Taryba ir Europos Komisija paragintos imtis visų būtinų veiksmų, kad ši šalis būtų įtraukta į EUSAIR. 2018 m. spalio 5 d. keturios EUSAIR priklausančios ES valstybės narės Tarybai pirmininkaujančiai Austrijai ir Komisijai nusiuntė raštą, kuriame nurodė pritarančios šiam prašymui.

2019 m. balandžio 9 d. išvadose Europos Sąjungos Taryba palankiai įvertino ir priėmė ES strategijoje dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono dalyvaujančių šalių prašymą įtraukti Šiaurės Makedoniją ir paprašė Komisijos „imtis būtinų veiksmų, kad Šiaurės Makedonija būtų įtraukta į EUSAIR, ir pateikti Tarybai atitinkamai iš dalies pakeistą strategiją“⁶.

¹ COM(2014) 357 *final*, 2014 6 17.

² 2014 m. spalio 23 ir 24 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 169/14.

³ SWD(2014) 190 *final*. Veiksmų planu siekiama strategiją vykdyti nustatant konkrečius makroregiono prioritetus.

⁴ Nuo pirmojo EUSAIR metinio forumo (vykusio 2016 m. gegužės 2–13 d. Dubrovnike) EUSAIR ir Adrijos ir Jonijos jūrų iniciatyvos įvairių politinių lygmenų atstovai – užsienio reikalų ministrai ir dalyvaujančių šalių ES fondų valdymo institucijos – buvo sujungti į vadinamąjį Adrijos ir Jonijos jūrų tarybos ir EUSAIR ministrų susitikimą.

⁵ 2000 m. pradėta tarpvyriausybine Adrijos ir Jonijos jūrų iniciatyva siekiama sustiprinti regioninį bendradarbiavimą, skatinti politinį ir ekonominį stabilumą ir taip pakloti tvirtą pagrindą Europos integracijos procesui.

⁶ [Bendrijų reikalų taryba, 2019 4 9](#)

2. ŠIAURĖS MAKEDONIJOS ĮTRAUKIMAS Į EUSAIR

1. Politinis postūmis

2018 m. birželio mėn. Atėnai ir Skopjė, remiant Jungtinėms Tautoms, pasirašė susitarimą dėl šalies pavadinimo ir taip užbaigė ilgalaikės diskusijas. 2019 m. vasario mėn. įsigaliojusį Prespos susitarimą Europos Sąjunga priėmė palankiai. Šis susitarimas yra didelis laimėjimas, rodantis teigiamą pavyzdį regionui ir už jo ribų.

Šiaurės Makedonijos įtraukimas į EUSAIR prisideda prie ES plėtros politikos Vakarų Balkanuose ir prie regioninio bendradarbiavimo bei gerų kaimyninių santykių. Toks išplėstas bendradarbiavimas leidžia dalyvaujančioms šalims bendrai planuoti ir programuoti veiksmus ir operacijas visose EUSAIR prioritetinėse srityse (pagal ramsčius), taip pat įtraukiant šalį, kuri geografiškai ir tradiciškai priklauso Adrijos ir Jonijos jūrų regionui.

EUSAIR ne tik prisidedama prie ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir vystymosi, bet ir užtikrinamos ir skatinamos Europos vertybės Vakarų Balkanuose, kartu išplečiant atitinkamų sričių ES politiką šiame regione, taip sustiprinant ES galią skatinti pokyčius. Visi pagal EUSAIR vykdomi veiksmai turėtų prisidėti prie 2018 m. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime⁷ ES ir Vakarų Balkanų šalių vadovų patvirtintos prioritetų darbotvarkės. Sofijos deklaracijoje patvirtinamas ES įsipareigojimas regionui ir išdėstomi bendro tvirtesnio bendradarbiavimo prioritetai ir sritys, nurodant konkrečius iššūkius, su kuriais susiduria Vakarų Balkanai. Tai, be kita ko, socialinio ir ekonominio vystymosi, tvarios ir ekologiškos visuomenės⁸, (energetikos ir transporto) junglumo gerinimo ir geresnių kaimyninių santykių rėmimas, turintis itin didelės svarbos EUSAIR.

2. Šiaurės Makedonijos dalyvavimas EUSAIR

Šiame Komisijos komunikato dėl EUSAIR priede ir atnaujintame veiksmų plane nustatomi Šiaurės Makedonijos pareigos ir atsakomybė EUSAIR daugiapakopio valdymo srityje, taip pat jos santykiai su kitomis dalyvaujančiomis šalimis.

Šiaurės Makedonijos dalyvavimas EUSAIR veikloje reiškia bendradarbiavimą ir koordinavimą su kitomis regiono šalimis planuojant nacionalinį ir ES finansavimą (pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP), Europos teritorinį bendradarbiavimą (ETB)) ir kitus turimus EUSAIR veiksmų plano įgyvendinimo finansavimo šaltinius.

Įtraukus Šiaurės Makedoniją į EUSAIR, ji kartu su Italija ir Serbija dalyvaus visose EUSAIR valdymo struktūrose⁹ ir atliks koordinatorės vaidmenį 2 ramsčio (Regiono sujungimas) srityje, kad regione būtų plėtojami tarpusavyje susieti tvarūs transporto ir energetikos tinklai.

Siekiant užtikrinti nuoseklumą su ES transporto ir energetikos politika, praverstų EUSAIR, Transporto bendrijos¹⁰ ir Energijos bendrijos¹¹ veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas.

3. IŠVADOS

⁷ [Sofijos deklaracija, 2018 m. gegužės 17 d.](#)

⁸ Vadovaujantis Žaliaja darbotvarke Balkanams (ir jos veiksmų planu), kurie turi būti priimti 2020 m. gegužės mėn. ir pagal kuriuos Šiaurės Makedonija bendradarbiauja su kaimyninėmis šalimis, jau įtrauktomis į EUSAIR.

⁹ Politinis lygmuo (ministrų susitikimai), koordinavimo lygmuo (EUSAIR valdyba), veiklos lygmuo (teminės iniciatyvinės grupės).

¹⁰ Transporto bendrija yra tarptautinė organizacija, vienijanti ES, kuriai atstovauja Europos Komisija, ir Pietryčių Europos šalis (Albaniją, Bosniją ir Hercegoviną, Kosovą*, Juodkalniją, Šiaurės Makedoniją ir Serbiją), siekianti plėtoti Europos Sąjungos ir Pietryčių Europos šalių transporto tinklą.

¹¹ Energijos bendrija yra tarptautinė organizacija, vienijanti ES, kuriai atstovauja Europos Komisija, ir jos kaimynines šalis (Albaniją, Bosniją ir Hercegoviną, Gruziją, Kosovą*, Moldovą, Juodkalniją, Šiaurės Makedoniją, Serbiją ir Ukrainą), siekianti kurti integruotą visos Europos energijos rinką.

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

Šiaurės Makedonijos įtraukimas į EUSAIR sustiprins bendradarbiavimą Adrijos ir Jonijos jūrų regione. Šios šalies dalyvavimas sustiprins EUSAIR partnerystę ir jūros baseino bei sausumos regionų ryšius. O EUSAIR veiksmams ir projektams bus pravartus bendradarbiavimas didesniame regione ir lengvesnė funkcinė integracija tokiose srityse kaip aplinkos apsauga, transporto ir energetikos jungtys, kuriose apčiuopiamų rezultatų galima pasiekti tik laikantis bendro požiūrio į problemų sprendimą ir potencialo panaudojimą. Dalyvaudama EUSAIR lygiomis teisėmis su kitomis dalyvaujančiomis šalimis, įskaitant ES valstybes nares, Šiaurės Makedonija galės geriau susipažinti su ES makroregioninės strategijos valdymo mechanizmais ir kartu įgyti ES politikos įgyvendinimo patirties.

Pridedamas naujas ES Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategijos šalių žemėlapis.

ES ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONO STRATEGIJOS ŠALIŲ ŽEMĖLAPIS

